

Składanie jaj przez straszkę *Sympecma* sp. (Odonata: Lestidae) na samochodzie

Oviposition by the Winter Damselfly *Sympecma* sp. (Odonata: Lestidae) on a car

Stanisław Cios

ul. Stryjeńskich 6/4, 02-791 Warszawa; e-mail: stcios@hotmail.com

W dniu 17 III 2012 r. podjechałem samochodem pod stację kontroli pojazdów przy SGGW na Ursynowie w Warszawie. Był to pierwszy ciepły wiosenny dzień, z temperaturą dochodzącą do 20°C. Samochód stał na słońcu, ale w odległości kilku metrów były zarośla i drzewa. Około godziny 12.00 na masce samochodu pojawiła się straszka. Fruwała (a raczej podskakiwała) z charakterystycznie pionowo ustawionym odwłokiem, próbując złożyć jaja na masce samochodu (na pierwszy rzut oka przypominało to składanie jaj przez komarnice). W ciągu około 20–30 sekund przemierzyła w ten sposób niecały metr. Potem usiadła na masce, a gdy wyszedłem z samochodu, by się jej lepiej przyjrzeć, odleciała w kierunku zarośli. Nadmienię, że kolor samochodu był metaliczny – srebrzysty jasnozielony (w terminologii Volvo – caper green pearl).

Nie udało mi się ustalić gatunku straszki. Jednym z najbliższych położonych akwenów wody stojącej jest Jeziorko Wilanowskie. W trakcie badań przeprowadzonych w 2010 r. na tym terenie (DOBRAŃSKA i in. 2011), wykazano obecność *S. paedisca*.

Składanie jaj u straszek odbywa się na ogół w tandemie, poprzez umieszczenie ich w tkance roślin, żywych lub obumarłych (MARTENS 2001). W Polsce najwcześniej składanie jaj u *S. fusca* obserwowano 12 i 17 IV (BUCZYŃSKI inf. ustna; MIELEWCZYK 1972). URBAŃSKI (1934) obserwował imagines *S. fusca* w trakcie pierwszych dni

słonecznych już 4 III, ale nie podał informacji o rozrodzie. Z pewnością więc w Polsce rozród straszek odbywa się w marcu, a brak informacji w tym względzie wynika z faktu, że w tym okresie na ogół prowadzi się niewiele badań w terenie. Na Wyspach Brytyjskich imagines tego gatunku już dawno obserwowano przez całą zimę (MARTIN 1887), czemu sprzyja wyższa temperatura powietrza o tej porze roku, niż w Polsce.

Składanie jaj przez różne owady wodne na świecących przedmiotach (np. samochodzie, szkle, płachcie plastikowej, asfalcie, nagrobku), wynikające z podobnej do wody polaryzacji światła, a także terytorializm rozrodczy przy nich, jest dobrze znany (np. CORBET 1999; GÜNTHER 2003; KRISKA i in. 1998, 2006; TORRALBA-BURRIAL, OCHARAN 2003; WATSON 1992; WILDERMUTH 2007; WILDERMUTH, HORVÁTH 2005). To zachowanie u ważki z rodzaju *Sympecma* zasługuje jednak na uwagę, ponieważ relatywnie niewiele jest takich informacji o ważkach z podrzędu Zygoptera. Może to wynikać z faktu, że rzadziej oddalają się od zbiorników wodnych.

Piśmiennictwo

- CORBET P.S. 1999. Dragonflies. Behaviour and ecology of Odonata. Harley Books, Colchester.
- DOBRAŃSKA J., FILIPOWICZ S., SIKORA A., PEŁNIA-IWANICKA E. 2011. Ważki (Odonata) wybranych starorzeczy Wisły w Warszawie. Odonatrix, 7(2): 33–40.
- GÜNTHER A. 2003. Eiablage von *Sympetrum vulgatum* auf ein parkendes Auto (Odonata: Libellulidae). Libellula, 22(1/2): 19–23.

- KRISKA G., CSABAI Z., BODA P., MALIK P., HORVÁTH G. 2006. Why do red and dark-coloured cars lure aquatic insects? The attraction of water insects to car paintwork explained by reflection-polarization signals. *Proc. biol. Sci.*, 273(1594): 1667–1671.
- KRISKA G., HORVÁTH G., ANDRIKOVICS S. 1998. Why do mayflies lay their eggs en masse on dry asphalt roads? Water-imitating polarized light reflected from asphalt attracts Ephemeroptera. *J. exp. Biol.*, 201(19): 2273–2286.
- MARTENS A. 2001. Initial preference of oviposition sites: discrimination between living and dead plant material in *Sympecma fusca* and *Coenagrion caerulescens* (Odonata: Lestidae, Coenagrionidae). *Eur. J. Entomol.*, 98(1): 121–123.
- MARTIN R. 1887. A hibernating Dragon-fly. *Ent. Mon. Mag.*, 223: 235.
- MIELEWCZYK S. 1972. Ważki (Odonata) okolic Gniezna. *Fragm. faun.*, 18(8): 141–162.
- TORRALBA-BURRIAL A., OCHARAN F.J. 2003. Coches como hábitat para libélulas? Algunos machos de *Crocothemis erythraea* creen que sí. *Bol. S.E.A.*, 32: 214–215.
- URBAŃSKI J. 1934. Ważki (Odonata) Ludwiko-wa i terenów przyległych. *Pr. Monogr. Przyr. Wielkop. Parku Nar. PTPN*, 1(4): 1–52.
- WATSON J.A.L. 1992. Oviposition by exophytic dragonflies on vehicles. *Notul. odonatol.*, 3(9): 137–156.
- WILDERMUTH H. 2007. Polarotaktische Reaktionen von *Coenagrion puella* und *Libellula quadrimaculata* auf Erdbeerkulturen als ökologische Falle (Odonata: Coenagrionidae, Libellulidae). *Libellula*, 26(3/4): 143–150.
- WILDERMUTH H., HORVÁTH G. 2005. Visual deception of a male *Libellula depressa* by the shiny surface of a parked car (Odonata: Libellulidae). *Int. J. of Odonatol.*, 8(1): 97–105.

Summary

On 17 March 2012 at noon the author observed an individual of *Sympecma* sp. ovipositing on a sunlit car, the colour of which was metallic caper green pearl. It repeatedly touched the surface of the car with the ventral side of the body for ca. 20–30 seconds. Then it sat on the car and after a while flew away. Though oviposition on cars is well known in aquatic insects, there are relatively few such reports on the Zygoptera damselflies. This may be due to the fact that they tend to stay closer to water bodies, than Anisoptera dragonflies.

Key words. Odonata, *Sympecma*, oviposition, car, ecological trap.